

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 18 October 1819.

(Insändt.)

Till Redactören af Nya Extra Posten.

Med anledning af det, i N:o 1 af m. H:s Tidning, gifna löftet, anhålles om införandet af bilagde Reflexioner.

N. N.

Reflexioner i anledning af Allmänna Journalens 224:de Nummer innevarande år.

Återigen har Allmänna Journalen visat ett vackert mästarte prof af sin vanliga ensidighet. Man läse endast Recensionen (om den så må nämnas för att äga något namn) öfver *Svenska Folkets Historia under Konungarne af Vasa-ätten*, och hvar och en fördomsfri läsare skall ovillkorligt utropa: Hur kan man sätta sig ned och så platt och envist öfverkorssa en bok sida för sida, utan att ens mer än flygtigt hafva genomläst, hvad man fördömmar? Allmänheten skall visst hålla Redactörn af Journalen räkning för flere i år ganska goda bitar, älvensom för en och annan god Recension, för den mera billighet och rättvisa han synes iagttaga, den lugnare ton han börjar visa, men aldrig skall någon förständig människa, och andra kunna aldrig komma i beräkning, frambära honom någon gärd, för dylikt skriffuskeri, som ofyan återopade Recension. Är det

för att uppsätta Hr Granbergs arbete, af fruktan att det annars komme att stå i någon skugga, som man vill undantränga, gifva välmenta råd, antaga en medlidsam Mentors ton, mot en börjande Författare, som blygsamt framträder, och som med så lofvande pris, som ifrågavarande, visat hur en Svensk Historia bör skrivas. Om icke mer, så bevisar dock Herr Strinnholms bok en berömlig vilja, beläsenhet och ett klart uppfattande af den Historiska stilen. I fall den också icke ägde flera förtjenster, än dessa, förtjente icke detta någon tack? Men låtom oss höra Recensenten sjelf. "Han erkänner nemligen, det han icke genomläst det (försöket) med den omsorg och uppmärksamhet ämnets vigt erfordrat och Författaren, åtminstone för sin goda afsigt, ägt rätt att fordra." Denna sjelfbekännelse väcker den frågan: Hvarföre dåtaga sig en Recensentmine och djerft våga falla det omdömet, "det han (Recensenten) under detta flygtiga genomläsande ej funnit arbetet så dåligt, att han tror sig böra förkasta det (hvilken artighet!) men icke eller nog godt, att han kan uppmuntra till dess fortsättning." Hvad är detta för nonsens? kan någon klok finna någon klok mening i detta sladder? Att afstå till någon fortsättning, är icke detta att förkasta? Men sådana motsattser äro icke ovanliga, hos sådana Recensenter, som fördömma utan bevis. Hvarföre bestyrker

icke Journalen, eller gitter i något fall framdraga skäl för sina påståenden? Eller vill han upphöja sig till ett orakel, en ofelbarhet, på hvilken man blindt bör tro. Om boken ej omfattat något ämne af vigt, skulle Anmärkaren ej växlat ett ord med Journalen, men en bok, som vill omfatta de viktigaste delarne af vår Historia, den förtjenar visserligen något mer än blott en flygtig blick, några ömdömen på måfå.

Hos sakkunniga läsare verka visst icke en hop vrängda framställningar, (ty bäst är alltid, att lära sig sjelf tänka, för att icke behöfva tänka efter andra), men hur många äro i förmåga häraf? Mången, som har en viss tro på tryckta sakers sannfärdighet (ett skönt charactersdrag från våra gamla, ärliga försvundna tider, då man icke ansåg för möjligt i tal och handling, än mindre i tryck, att hopsätta förvrängda framställningar,) skall just därför lemna mången bok oläst och oköpt, emedan en Tidning, som fått en viss publicitet, ett visst renomé för sig, förkastar henne. Anmärkaren känner icke Hr Strinholm, men en bok af 238 pag., fordrar visst ett stort förlag, en större möda, än att så der blifva hals öfver hufvud, utan anförda bevis fördömd till det eviga mörkret. När Recensenten, ej bryr sig om att framdraga några facta för bokens uselhet, hvarföre har han då icke häldre inskränkt sig till det, som han ofta gör: dess anmälande, eller också till den ofta förmodligen både sanna och beqväma utvägen, att bokens innehåll är öfver Recensentens åsigter? (Forts. e. a. g.)

Fragmenter rörande

Lycht-Orden, &c.

(Forts. från N:o 3.)

Protocoll, hållne i Lycht-Orden.

N:o 1.

Den 10. + sammanträdde samtelige bröderna, då graden öppnades på följande sätt:

Alla medlemmarne nedkastade sig på golvet, och gingo på händer och fötter, enligt den tour och värdighet hvar och en inom Orden tillkom; Ordföranden hade vid detta tillfälle låtit utdela ullvantar åt samtelige, för att underlätta arbetet, hvaröfver bröderna, ytttrade en högljudd förnöjelse. Efter ett samfält upprepande af de betydelsefulla orden: kruka &c.; samt, sedan bröderna 3 hvarf kringgått samlingsrummet, gaf Ordföranden tillstånd åt bröderna att vid 4:de vandringen få kyssa krukans på örat; uppreste sig derefter alla, vid gifvit tecken, gjorde ett jette-battu åt sidan, fattade hvarandra i öronen, då Ordföranden talade, som följer:

Vare vänskapens lifvva rätt ibland oss okränk, eho som förbryter sig mot dess heliga lag, hans öron vare på det eftertryckligaste sätt straffade: vid de sista orden ruskade man hvarandra i öronen, då samtelige bröderna med gemensam stämma ropade: *Aj! vänskap in i döden.*

På Ordförandens anmodan anställdes val till de inom Orden varande ledige tjänster och utföll omröstningen sålunda:

Slagtaren Tuting erhöll allmän kallelse, att, i egenskap af fosterlands-bröder, i det så kallade beredelserummet, under löpande året föreställa fosterlands-kärlekens statue, hvarvid Ordföranden förklarade sitt synnerliga nöje öfver valets lyckliga utgång, och sade han sig icke nog kunna berömma brodern Tutings vördiga och reputerliga utseende, och väldiga volum. Slagtaren Tuting uppstod derpå, och svarade i så lydande ordalag:

Brödernes önskan skall jag med högsta villighet gå till mötes. Ett så utmärkt förtroende kommer mig dock i sanning att rodnä, förnämligast då jag betäuker min egen oförmåga. Bröderna tacktes i synnerhet harvid taga i öfvervägande, huruvida min person kan vara passande för en så utmärkt dygd, i an-

scende till mina alltför långa armar och stackota ben.

Ordföranden gaf härpå följande svar: Visserligen fordrades, enligt Ordens hemligare lagar, till en rätt fosterlandskärlek icke alltför långa armar och fingrar, men då Orden med så allmän entusiasm kallat brodern Tuting, vore det, enligt Ordförandens tanka, en billighet att gå brödernas önsknings utan tvekan till mötes. — Slagaren Tuting ropade härvid 3 gånger krukeruska, bugade sig och samtyste.

Då i nämnde beredelserum äfven en statue fordrades, som skulle föreställa Dygden, stannade brödernes val på Källarmästaren Svaj, som derföre af samtelige närvarande lyckönskades.

Vidtskinande brodern och Commendören Block uppsteg derpå, och, efter åskadt ljud, proponerade, att ett aftryck af Ordf. karpus borde i kråklor af Orden påkostas, hvilken proposition med vanligt broderligt nit och högljudt Ja besvarades. Ordföranden hembar samtelige sin tacksägelse, och skulle en sådan ära ännu mer fördubbla hans ifver för Ordens bästa. Hvad för öfrigt karpusen anginge, hemställde han till brödernas ompröfning, huruvida den skulle i lebensgrösse aftryckas. Hvertill bröderne samtyste, så mycket mer, som man vore fast öfvertygad derom, att ingen broder finnes, som icke med största beredvillighet uppoffrade allt för Ordens bästa och förkofran.

Uppsteg derefter Brodern Täckentisse och åskade ljud. Förmålde han då, huru både hans egen och de öfrige brödernes brinnande önskan vore, att med högvederbörligt tillstånd, hvar och en i sin tour, få framgå och på nära håll skåda karpusen, och tviflade han icke att ju detta hos hvar och en skulle blifva en den kraftigaste väckelse, att oafbrutet arbeta för samfundets välgång. Ordföranden tackade brodern Täckentisse för sitt visade nit, och såge han harutinnan förnyade vedermälen af brödernas välvilja. Aftog han sig der-

på karpusen, då samtelige, hvar och en efter sin värdighet, fingo framgå och mätta sig med karpusens åskådande. Härvid föreföll den oerhörda och i Ordens annaler evigt märkelige händelsen, att oskinande brodern Zebedæus Riskin fattade i karpusen och satte den, till samtelige brödernas icke ringa förskräckelse, på sitt hufvud. Blef han då genast gripen och ur Orden för alltid utstött. Uppsteg så Ordföranden i sin kalesch och förklarade högtidligen, att, i anseende till så oerhörda missbruk, som nyss inom Orden med karpusen förefallit, agtade han för Ordens helgd och bästa påbjuda, det ingen hädanefter utan formelig inlaga samt 2:ne godkände mäns borgen, och derpå erhållen nådig tillåtelse, skulle djerfvas begära, än mindre framgå, för att betrakta karpusen. Häröfver föllo flere bland bröderne i en bitterlig gråt, sökte dock Ordf. på allt sätt stilla dem, änyo läggandes dem på hjertat, att hans befallning endast åsyftade brödernas gemensamma bästa, hvarmed, efter moget besinnande allesammans funno sig nöjda.

Inkom rapport, att den nyss utvisade Zebedæus Riskin hade, i desperation, med ordens-klubban slagit fosterlandskärleken för magen, så att han blifvit sjuk; kunde slunda ingen fosterlandskärlek för i afton blifva af.

Ordföranden gaf derpå genast befallning, att för fosterlandskärleken, från ordensskällaren skulle upphemtas 2 bouterler gammalt franskt, och hoppades han en snar restitution häraf skulle följa. Inkom en stund derefter rapport, det Slagaren Tuting befann sig något bättre, hvaröfver samtelige bröderne yttrade en synbar glädje.

Ordföranden uppsteg och tillkännagaf nu, att Ordens arbeten skulle taga sin början. Bröderne aftogo då genast sina halsdukar och uppknäpte sina västar, för att desto ledigare kunna verkställa dem. Dessa arbeten bestodo i att en half timma, utan uppehör, ropa kruka, krukeruska, valgörande, dygd, dans, fosterlandskärlek och vänskap. För att underlätta medlem-

marnes arbeten hade Ordföranden föranstaltat om 2 tornväcktarlurar, som befunnos göra synnerligen god effekt. Efter gifvet tecken med karpusen upphörde arbetet, och betackades samtelige för deras visade prof af nit och ospard möda för Ordens ändamål. Derefter kringbar Ordföranden Öfverkrukan, den alla medlemmarne hade den fagnaden att få kyssa.

En stund derefter inkom brodern Tuting och sade sig nu vara till det nästa återställd, betackade han bröderna för deras visade deltagande i hans öde och ordföranden särskildt för de tvenne bouteljerne; men yttrade tillika, att han nu först funne, hvilket både viktigt och farligt ämbete han beklädde, och ville han, till säkerhet för framtiden, en annan gång beväpna sig med sin portnyckel, på det att icke fosterlandskärleken, utan att kunna försvara sig, måtte blifva angripen, och alldeles ruinerad, hvilket nästan var händelsen mellan honom och Riskin.

Några ögonblick derefter inkom dygden (källarmästaren Svaj) och frågade Ordföranden, om det vore öl- eller vinglas han borde bära i hand. Ordföranden log häråt skämtande och svarade, att meningen, enligt instruction, vore, det han skulle bära ett tinglas i hand, hvilket han, efter sandens utrinnande, genast borde omvända, såsom en symbol af dygdens fortgång och ständiga förnyelse.

Efter sammankomstens slutande åtskiljdes bröderna i den mest broderliga och hjertliga sinnesstämning. (Forts. e. a. g.)

Prenumeration på 24 Numror af detta Blad, som utkommer hvarje Måndag och Torsdag, emottages med En R:dr B:co, uti Herrar Utters & Comp., Deléens & Comp., Östergrens och Bruzelii Boklädar.

N:o 6 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS.

Aphorismer.

Det Israelitiska folkets tillgifvenhet för sin Religion och fädernes gudalära är ett märkeligt karaktersdrag, som i sanning icke vanhedrar, och hvilket vi Christne icke kunna annat än högagta och värdera. Denna fasta hårdnaakenhet vid sin tro, har dock i sednare tider hos dem börjat att glesna, och öfverlöpare från Judendomen till Christna läran blifvit allt mindre sällsynta. Något spetsigt hufvud skulle kanske härvid vilja göra det tillägg, att om Dopfunten behängdes med metvurstar eller hade silfpenngår på botten, vore tilloppet ännu större. Detta lemnar jag derhän, men tror dock, att af en ojudisk Jude blir en slät Christen. Tillämpningen häraf kan hvar och en sjelf göra.

Smädelser äro inga svar och förtjena derföre icke att besvaras. Om smädelser bevisade någon ting, så kunde en Rodderska vederlägga Kants kritik öfver det rena förnuftet, eller Spinoza eller Copernicanska systemet.

Den tilltagande ungarlslefnaden bevisar att världen blifver dageligen sämre men också — klokare,

Många menniskor bestiga höghetens spets på samma sätt som Skorstensfjäre. De krypa genom mörka och konstiga krokvägar, och när de upphunnit på sin förnäma plats äro de svartare än sjelfva hin håle och sotarn.